

Heaks kiidetud õppeaasta 2018/2019 põhikooli õppenõukogu nr 3 koosolekul 13.03.2019.

Heaks kiidetud Tartu Luterliku Peetri Kooli nõukogu üldkoosolekul 19.03.2019.

Kinnitatud MTÜ Tartu Luterlik Peetri Kool üldkoosolekul 26.03.2019.

Usuõpetuse ainekava I-III kooliastmes

Tartu Luterlik Peetri Kool

1. Aine üldkirjeldus ja eesmärgid

Usu- ja usundiõpetuse aine eesmärk on luua soodne pinnas lapse vaimseks arenguks ning toimetulekuks avatud ühiskonnas ja multikultuurses maailmas.

Usu- ja usundiõpetuse kaudu saab õppiija tutvuda kristliku kultuuripärandi ning maailma usunditega. Õppeaine loob võimalused eksistentsiaalsete, moraalsete ja eluliste teemade üle arutlemiseks, paralleelide tõmbamiseks ajaloost ja piibli- ning teistest maailmareligioonidest pärit lugudest. Väärtuskasvatuse teemade käsitlemine võimaldab õpilasel sügavamalt mõtiskleda oma isiklike väärtuste ning ühiskonna väärtuste üle. Usu- ja usundiõpetus arendab analüütilist ja kriitilist mõtlemist ning tolerantsi teistsuguseid vaateid ning uskumusi omavate inimestesuhetes. Usu- ja usundiõpetus on tihedalt seotud igapäevaelusündmustega nii lapse elus, Eestis kui maailmas.

Piibililugusid on oluline käsitleda spiraalselt lähtudes lapse arengustaadiumist, nii avab lugu erinevas vanuses õpilase jaoks erinevaid tahke.

Usualdkonna teadmiste taustal on alati lapse kui inimese kasvamine iseendast ja oma väärtustest teadlikuks, arutlevaks ning laia silmaringiga kodanikuks, kes kaalub oma otsustusi enne nende langetamist väärtusskaalal.

Lähtuvalt erakooli seadusest on aine usuõpetuse pool konfessionaalne (luterlik).

I kooliastmes luuakse alus kristliku usu põhimõistete ja kesksete narratiivide mõistmisele, inimese mõistmisele kristlikus maailmavaates (antropoloogia) ning rõhutatakse inimese ja Jumala suhte tähtsust. Olulisel kohal on väärtuskasvatuse aspekt, mis toimub muuhulgas läbi õpilaste endi tõstatatud eetiliste küsimuste käsitlemise. Luterlikust traditsioonist lähtuvalt tutvutakse kirikuaasta pühade sisuga ja sellega, kuidas neid pühi on traditsiooniliselt Eestis tähistatud ja kuidas nad kajastuvad Eesti rahvakalendris.

II kooliastmes on usuõpetuse keskmes eetiliste valikute ja väärtuste mõistmine ning oskus nende üle arutleda (narratiivne metoodika). Läbivalt on olulisel kohal kristliku väärtuskasvatuse aspekt, mis toimub muuhulgas läbi õpilaste endi tõstatatud eetiliste küsimuste käsitlemise. Usuõpetuse suunab õpilast mõtestama enda jaoks olulisi väärtusi ning mõistma seda, kuidas need tema toimimist

kujundavad ja valikuid mõjutavad. Samuti on tänases multikultuurses maailmas oluline käsitleda lugupidamist maailmavaateliselt erinevatesse tõekspidamistesse.

Konfessionaalse usuõpetuse poole pealt õpitakse tundma luterliku jumalateenistuse korda ning talitusi, avatakse nende sisu ning mõtestatakse vajalikkust.

III kooliastmes liigutakse rohkem usuõpetuselt usundiõpetusele ning tutvutakse erinevate kristlikke konfessioonide ning suuremate maailmareligioonide ning nende oluliste lugudega. Küsimuse alla kerkib, kuidas nähakse inimest, loodust, surma ja surmajärgsust erinevates usundites. Oluline on näha ka usu ja teaduse vahet ja mõista, et tegu ei ole omavahel vastanduvate distsipliinidega.

Kooliastme lõpuks jõutakse välja usuküsimuste ja religioonide rolli juurde tänases ühiskonnas – Eesti ja maailma usuline pilt ning religioonide vastused suurtele küsimustele (abort, eutanaasia, sugudevaheline võrdsus, loodushoid, elu pühadus, inimese vabadus ja vastutus).

1.1. Suuremad teemaplokid läbi põhikooli:

Piiblilood: Vana Testament: loomislugu, Kain ja Aabel, veeuputus, Aabraham ja Iisak, Eesav ja Jaakob, Joosep, Mooses ja kõrberännak, 10 käsku, Taavet ja Koljat, Joonas, Taaniel.

Uus Testament: Jeesuse sünd, Sakkeus, võrdumid (kadunud poeg, halastaja samaarlane, hea karjane, 10 pidalitõbist, külvaja jne), tunnustähed (5000 mehe söötmine, Laatsarus jne), mäejutlus ja meie isa palve, templi puhastamine, Jeesuse kuninglik sissesõit Jeruusalemma, suure nädala sündmused, evangelistid ja apostlid, Pauluse lugu ja roll, armastuse kaksikkäsk, kuldne reegel.

Sümbolid: rist, krutsifiks, raamat/Piibel, küünal, tulekeel, kala, tuvi, härg, eesel, kukk, lammas, mõök, vikerkaar, käsulauad, palmioksad, vesi.

Väärtused: austus, hoolivus, tänulikkus, vastutustunne, koostööoskus, julgus, ausus, elurõõm, loovus, isamaalisus, ligimesearmastus, andeksand.

Voorused: tarkus, mõõdukus, vaprus, õiglus, usk, lootus, armastus.

2. Põhikooli lõpetaja õpitulemused

9. klassi õpilane põhikooli lõpetades:

- tunneb peamisi piiblilugusid (vt lisa)
- tunneb kristlikku sümbolikat
- tunneb kiriku- ja rahvakalendri pühi ja teab nende tähendusi
- kirjeldab luterliku jumalateenistuse ülesehitust ning erinevaid talitusi
- arutleb väärtuste ja vooruste teemal
- on tutvunud maailma suurusunditega
- on tutvunud erinevate kristlikke konfessioonidega
- mõistab, et usk on 21. sajandil siin ja praegu inimeste jaoks oluline komponent

- oskab näha iseennast kui väärtuslikku inimest ning väärtustab kaaslasi enda kõrval
- sõnastab oma maailmavaate mõningaid jooni; analüüsib enda maailmavaatelisi tõekspidamisi käsitletud maailmavaadete valguses
- arutleb erinevatel teemadel oma maailmavaatest lähtuvalt.

1. klassi lõpetaja õpitulemused	Õppesisu ja –tegevus
<p>KIRIKUAASTA</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Teab suuremaid kirikuaasta kalendripühi ning nendega seonduvat kombestikku ning tekste <ul style="list-style-type: none"> ○ oskab nimetada vähemalt 5 kirikuaasta püha ○ oskab kuu täpsusega öelda, millal need aset leiavad ○ kirjeldab vähemalt 3 pühaga seotud kombestikku ○ oskab ühendada esitletava loo vastava pühaga ● oskab nimetada vähemalt 3 rahvakalendri tähtpäeva ● kirjeldab 3 rahvakalendri tähtpäeva tähistamise kombeid 	<p>Kirikuaasta pühad septembrist maini (Mihklipäev, Lõikustänupüha, Usupuhastuspüha, Hingedepäev, Mardipäev, adventiaeg, Jõulud, Kolmekuningapäev, Küünlapäev, Vastlapäev, Suur Reede ja Ülestõusmispühad, Nelipühi).</p> <p>Kirikuaasta pühadega seonduvaid traditsioone ja rahvakalendri tavade tundma õppimist toetavad meisterdamine, praktilised tegevused (nt kinkide valmistamine Jõuludeks, küünalde meisterdamine Küünlapäevaks, aiasaaduse kaasatoomine Lõikustänupühaks, munade värvimine Ülestõusmispühadeks jms).</p> <p>Käsitletavate kirikuaasta pühadega seotakse väärtuskasvatuse teemad, mida toetavad vastavad piiblilood (Lõikustänupüha: nurisemine ja tänulikkus, meie igapäevane leib (Mt 14, 13-21); Hingedepäev: esivanemate mälestamine, vanemate austamine, kodu ja perekond (Ex 20,12), inimene kui osa loodust, loodu hoidmine (Gn 1, 1-31); adventiaeg ja Jõulud: kinkimine, teistele rõõmu valmistamine (Mt 1, 18-25) jne).</p> <p>Seostamine kuu fookusväärtustega, mis on valitud pühade aastaringist lähtuvalt.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● Tunneb piibellikku loomislugu ja mõistab end osana loodust <ul style="list-style-type: none"> ○ teab, et nii tema kui kõik inimesed on loodud Jumala näo järele ○ oskab nimetada loomisloo komponente 	<p>Loomislugu avab ukse nii Piiblilugude maailmasse kui loob aluse inimese mõistmisel kristlikus maailmapildis (antropoloogia). Inimene kui loodu, kellel on Jumalaga eriline suhe. Kõigi inimeste võrdsus, kuna kõik on loodud Jumala näo järgi. Teema on aluseks ka kiusamise ennetamisele.</p>
<p>On tutvunud kooli alusväärtuste ning kuude</p>	<p>Kooli alusväärtused ning kuude fookusväärtused seotakse</p>

fookusväärtustega.	läbivalt tundide ning hommikuringide teemasse.
<p>On tutvunud kirikuruumiga ning teab, kuidas kirikus käitatakse</p> <ul style="list-style-type: none"> ● tunneb kirikuruumi osi ja kiriku kui pühapaiga eripära <ul style="list-style-type: none"> ○ oskab nimetada kiriku elemente (altar, kantsel, orel) ○ oskab kirikus käituda rahulikult ja teisi lugupidavalt 	<p>Paljud kooli sündmused toimuvad kirikus. Esimese klassi eesmärgiks on saada aru, mis on erinevat kirikuruumil mõne muu ruumiga ning kuidas on sobilik kirikus käituda.</p>

2. klassi lõpetaja õpitulemused	Õppesisu ja –tegevus
<p>KIRIKUAASTA</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Teab suuremaid kirikuaasta kalendripühi ning nendega seonduvat kombestikku ning tekste <ul style="list-style-type: none"> ○ oskab nimetada <i>vähemalt</i> 5 kirikuaasta püha ○ oskab kuu täpsusega öelda, millal need aset leiavad ○ kirjeldab vähemalt 3 pühaga seotud kombestikku ○ oskab ühendada esitletava loo vastava pühaga ○ oskab jutustada vastava pühaga seotud lugu ● teab oma peretraditsioone ja oskab neid teistele tutvustada; <ul style="list-style-type: none"> ○ oskab sihipäraselt vaadelda ning kirjeldada oma peretraditsioone ○ koostab teksti ja pilte või videoid sisaldava esitluse ○ esitab oma töö peretraditsioonidest klassile 	<p>Esimeses klassis kirikuaasta pühade osas omandatud teadmiste süvendamine. Lugude kordamine suurema rõhuasetusega just neis peituvatele väärtustele. Koduste, kooli ja kiriku traditsioonide tervikuks põimimine.</p>
<p>INIMENE JA JUMAL – ISIKLIK SUHE</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Oskab selgitada, mis on palve. ● Oskab peast lugeda Meie Isa palve teksti. ● Nimetab paiku, kus on sobilik ja hea palvetada. ● Selgitab, kuidas on sobilik palvetada. ● Oskab oma sõnadega kirjeldada seda, mis valmistab talle rõõmu ja mis muret; teab, et „jagatud mure on pool muret“ 	<p>Palve. Palve kui usaldus, dialoog Jumalaga. Mure ja rõõm. Nende väljendamine palves. Tänapalve, söögipalve, Meie Isa (Mt 6, 9-13). Palvega kaasnevad füüsilised tegevused – vaikseks jäämine, põlvitamine, seismine, käte ristamine.</p> <p>Kahtlemine. Usaldus Jumala vastu (AabrahamGn 12; prohvet Joona, Jo 1-2), Jumala armastus inimese vastu läbi Jeesuse Kristuse; Lk 18, 15-17</p>
<p>VÄÄRTUSED</p> <p>Nimetab kooli igakuised fookusväärtusi ja selgitab suunavate küsimuste abil nende sisu.</p>	<p>Õpitakse täpsemalt tundma iga kuu väärtuse sisu. Mõtleb kaasa (suunavate küsimuste abil), kus see väärtus avaldub tema enda elus.</p>
<p>TUNDED</p> <ul style="list-style-type: none"> ● On tutvunud tunnetega erinevate (piibli)lugude vahendusel ● tunneb ära oma peamised tunded 	<p>Tunnete äratundmine ja nimetamine iseenda juures.</p> <p>Tunnete näited lugudes (Joona, Sakkeus, jne).</p>

○ oskab oma tundeid kunstiliste vahenditega väljendada ○ harjutab neid sõnaliselt väljendada	

3. klassi lõpetaja õpitulemused	Õppesisu ja –tegevus
<p>PIIBEL JA KIRIK</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Tunneb Piibli jagunemist Vanaks ja Uueks Testamendiks. ● On tutvunud peamiste suurte lugudega. ● tunneb olulisemat kristlikku sümbolikat <ul style="list-style-type: none"> ○ tunneb pildilt ära vähemalt 5 kristlikku sümbolit ○ mõistab kristlike sümbolite kui salamärkide tähendust (varakristlikus ajajärgus) ● Oskab kirjeldada jumalateenistuse ülesehitust <ul style="list-style-type: none"> ○ Nimetab jumalateenistuse osi ○ Kirjeldab jumalateenistusel toimuvat 	<p>Piibel kui kristlik pühakiri. Vana ja Uus Testament.</p> <p>Täpsem soovituslik lugude nimekiri lisas.</p> <p>Olulisemad kristlikud sümbolid (rist, kala, leib, tall, vesi, va jne) ja nende piibellik-kristlik taust.</p> <p>Kirikuhuone (altar, kantsel, orel). Õppekäigud kirikuhoonetesse</p> <p>Luterliku jumalateenistuse kord, esimesed üldised põhitõed (armulaud, jutlus, piht, palve)</p>
<p>VÄÄRTUSED JA ANTROPOLOOGIA</p> <ul style="list-style-type: none"> ● tunneb Kuldset reeglit <ul style="list-style-type: none"> ○ sõnastab Kuldse reegli ○ selgitab, miks Kuldse reegli järgimine oluline on ○ mõistab, et Kuldse reegli rakendamisel on piirangud (soovid vs vajadused) ○ harjutab olukordi ja asjaolusid teise inimese seisukohast vaatama ○ märkab kaaslase vajadusi ○ käitub kaaslasi arvestavalt ○ oskab anda hinnangut oma tegevusele ● teab, mis on ausus, õiglus, kohusetunne, vastutustunne, sõnapidamine, usaldus, tänulikkus, andekspalumine ja andeksandmine ja kuidas nad inimeste elus ilmnevad <ul style="list-style-type: none"> ○ seletab oma sõnadega, mida konkreetne väärtus tähendab ○ toob näiteid nimetatud väärtuste ilmnemise kohta oma elust ○ toob näiteid nimetatud väärtuste kohta käsitletud piiblitlugudest 	<p>Nn <i>kuldne reegel</i> Lk 6, 31. Arutelu õpilastega, mida tähendab kuldne reegel nende jaoks. Mis on see, mida nad tahavad, et neile tehtaks, ja mida mitte. Näited igapäevaelust.</p> <p>Piiblitlugude najal ja õpilaste isiklikest kogemustest toodud näidete varal käsitletakse järgmisi teemasid:</p> <ul style="list-style-type: none"> · kümme käsku (Ex 20, 1-17) · armastuse topeltkäsk (Mk 12, 28-34) · ligimesearmastus (Halastaja samaarlane Lk 10, 30-37) · andeksand (Tähendamissõna kadunud pojast Lk 15, 11-32)

<ul style="list-style-type: none"> ○ teab kooli peamisi väärtusi ning oskab näidete ja suunavate küsimuste varal nende üle arutleda ● teab eksimuse, andestuse palumise ja andestamise seoseid <ul style="list-style-type: none"> ○ oskab selgitada, miks eksimuse tunnistamine on oluline eksijale ja sellele, kelle vastu on eksitud ○ oskab paluda vabandust ● mõistab iga inimese ainulaadsust <ul style="list-style-type: none"> ○ toob näiteid, mille poolest on tema eriline ○ mõistab oma õigust jääda <i>kindlaks oma seisukohtadele, uskumustele, isikupärale</i> iseendaks ○ seletab, mida tähendab <i>usuvabadus</i> tema jaoks 	<p>Arutelu usuvabaduse üle, arusaamine, et inimestel on vabadus uskuda erineval viisil kuni ta ei kahjusta sellega teisi.</p>
---	---

4. klassi lõpetaja õpitulemused	4. klassi õppesisu- ja tegevus
<p>VÄÄRTUSKASVATUS JA ANTROPOLOOGIA</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mõistab seaduse ja väärtuse erinevust. <ul style="list-style-type: none"> ○ Teab, et seadused ja väärtused mõlemad juhivad meie elu ○ Arutleb kirjutatud ja kirjutamata reeglite üle ○ Leiab oma elust kohti, kus valitsevad kirjutatud ja kirjutamata reeglid ● Tunneb nn kuldset reeglit ja kristluses ning teistest suuremates maailmareligioonides sõnastatud olulisemaid eetilisi printsiipe (austa elu, teist inimest ja omandit, ära tunnista valet); <ul style="list-style-type: none"> ○ oskab nimetada vähemalt 1 kõigis maailmareligioonides esindatud eetilise printsiibi 	<p>Erinevad reeglid ning seadused. Kirjutatud ja kirjutamata seadused. Reegli ja väärtuse suhe – kas teinekord on väärtustest lähtuvalt õigus ka reeglist üle astuda? (10 käsku ja mäejutlus; Jeesus tervendab hingamispäeval)</p> <p>Erinevad vastused küsimusele, mis on õnn, mis on õige ja hea. Kuldne reegel.</p> <p>Põhilisi eetiliste valikute printsiipe kristluses võrreldes teiste maailmareligioonidega: austa elu, teist inimest, ära tunnista valet.</p> <p>Kardinaalvoorused: õiglus, vaprus, enesedistsipliin (mõõdukus), (elu)tarkus, usk, lootus, armastus.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ○ toob näiteid nende toimimise kohta ○ põhjendab, miks mõned eetilised printsiibid on esindatud erinevates kultuurides üle maailma ● Nimetab käsitletud vourusi (õiglus, vaprus, enesedistsipliin (mõõdukus), (elu)tarkus ning usk, lootus ja armastus) ning oskab neid lahti mõtestada <ul style="list-style-type: none"> ○ oskab nimetada vähemalt 5 vourust ning põhjendada nende vajalikkust ühiskonnas ja üksikisiku elus ○ nimetab enda jaoks olulisi vourusi ○ kirjeldab, kuidas need tema toimimist kujundavad ning valikuid mõjutavad; 	
<p>JUMALATEENISTUS ja KIRIK</p> <p>Teab, millised talitused EELKs on ning kuidas need seostuvad inimese eluringiga</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Teab, millised talitused EELKs on ning kuidas need seostuvad inimese eluringiga <ul style="list-style-type: none"> ○ oskab nimetada talitustest (ristimine, piht, leer, laulatus, matus) vähemalt 3 ○ selgitab, mis nende talituste tähendus on. 	<p>Käsitletakse ristimine, leer, laulatuse ja matus kombineeritult. Laulatuse juures on sobilik koht rääkida truuduse mõistest, matus juures kõnelda surmast ja leinast. Ristimine kui kõiki kristlasi ühendav rituaal.</p>

5. klassi lõpetaja õpitulemused	5. klassi õppesisu- ja tegevus
<p>VÄÄRTUSKASVATUS JA ANTROPOLOOGIA</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Nimetab enda jaoks olulisi väärtusi ja kirjeldab õpitu valguses, kuidas need tema toimimist kujundavad ning valikuid mõjutavad; <ul style="list-style-type: none"> ○ Oskab nimetada vähemalt 5 väärtust omaenda isiklikust elust ○ Oskab nimetada eeskujusid enda elus ● Suhtub lugupidavalt erinevatesse maailmavaatelistesse tõekspidamistesse; 	<p>Kristlikud väärtused, mina ja teised inimesed</p> <p>Autoriteedid ja väärtuste hierarhia. Eeskujud, iidolid, Jumal.</p> <p>Inimeste tõekspidamiste sarnasused ja erinevused, väärikus.</p> <p>Iseendaks jäämise raskused. Üksi ja koos. Väärtuste mäng.</p> <p>Sallivus ja lugupidamine – suhtumine teistsuguste vaadetega inimestesse ning teistesse usunditesse. Eelarvamused ja diskrimineerimine.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ● mõistab, mis on väärtuskonflikt ja teab esmaseid viise, kuidas väärtuskonfliktiga toime tulla <ul style="list-style-type: none"> ○ oskab luua vähemalt 5 väärtusest oma isikliku väärtuste hierarhia ○ oskab põhjendada oma valikut vähemalt 1 lausega ○ mõistab, et väärtuskonflikte ei saa lahendada, kuid nendega tuleb igapäevases elus arvestada 	
<p>JUMALATEENISTUS JA TALITUSED</p> <ul style="list-style-type: none"> ● tunneb luterliku jumalateenistuse korda <ul style="list-style-type: none"> ○ tunneb ära: palve, pühakirja lugemise, jutluse, usutunnistuse, patutunnistuse, armulaua ○ oskab nimetada vähemalt 5 jumalateenistuse elementi ○ selgitab vähemalt 3 jumalateenistuse osa sisu ● Oskab lugeda peast apostlikku usutunnistust 	<p>EELK jumalateenistuse ülesehitus, erinevad osad ja nende tähendused (piht, leksioonid, palved, jutlus, armulaud, usutunnistus).</p> <p>Usutunnistuse lugemine ja selle vajalikkuse selgitamine. Usutunnistuse teke.</p>

6. klassi lõpetaja õpitulemused	6. klassi õppesisu- ja tegevus
<p>VÄÄRTUSKASVATUS JA ANTROPOLOOGIA</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Toob näiteid väärtuste ja moraalnormide rolli kohta üksikinimese elus ning ühiskonnas; <ul style="list-style-type: none"> ○ Oskab nimetada ajalootundides käsitletavate suuremate kultuuride peamisi väärtusi (2 tk/kultuuri kohta) ● Selgitab näiteid tuues, kuidas mõjutab religioon või sekulaarne maailmavaade inimeste väärtusi, valikuid ja otsuseid; ● Nimetab enda jaoks olulisi väärtusi ning kirjeldab õpitu valguses, kuidas need tema toimimist kujundavad ja valikuid mõjutavad; ● Suhtub lugupidavalt erinevatesse 	<p>Analüüsitakse ajalootundides käsitletavate suuremate kultuuride (Mesopotaamia, Vana-Egiptus, Vana-Kreeka, Vana-Rooma) peamisi väärtusi ning uuritakse, kas ja kuidas need seostuvad tänase päevaga.</p> <p>Religioon ja teadus – kas vastanduvad või teineteist täiendavad distsipliinid. Loomislugu.</p> <p>Saatus, vabadus, vastutus – nende omavaheline suhe ning suhe kristlikku usku.</p> <p>Armastus ja sõprus, ustavus. Andekspalumine ja andestamine, leppimine.</p> <p>Õigus ja õiglus. Tähelepanelikkus ja hoolivus nõrgemate suhtes. Solidaarsus. Rikkus ja vaesus</p>

<p>maailmavaatelistesse tõekspidamistesse;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Tunneb igapäevaelus ära mõningaid maailmavaatelistel erinevustel põhinevaid diskrimineerimise juhtumeid. ● Omandab esmased väitluse põhitõed <ul style="list-style-type: none"> ○ osaleb aruteludes ning väljendab oma arvamust teisi lugupidaval viisil ○ omandab oskuse kuulata ilma vahele segamata 	<p>(lesknaise and). Kadedus ja heategevus.</p> <p>Sõna jõud: töötused, sõnapidamine, hinnangute andmine, ausus, silmakirjalikkus.</p> <p>Analüüsitakse meedias toimuvat diskussiooni religioossetel teemadel.</p>
---	---

7. klassi lõpetaja õpitulemused	7. klassi õppesisu- ja tegevus
<p>On tutvunud maailma religioosse pildiga tervikuna</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ oskab näidata usundi järgijate peamisi asualasid ○ oskab nimetada religiooni järgijate arvu 	<p>Usundite geograafiline jaotus, erinevate religioonidesse uskujate arv,</p>
<p>On tutvunud maailma suurusunditega</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ALGUS ja OLULISED NIMED <ul style="list-style-type: none"> ○ oskab nimetada islami ja budismi alusepanija nime ○ oskab nimetada nende usunditega seotud olulisi paiku. ○ oskab lühidalt jutustada Muhamedi pöördumise ja Buddha virgumise lugu ○ oskab nimetada judaismi esiisade nimesid, olulisi paikaid ○ oskab lühidalt jutustada vähemalt Aabrahami lugu ○ oskab kirjeldada hinduismi kui polüteistlikku usundit ● PÕHIÕPETUSED: on tutvunud järgmiste teemadega <ul style="list-style-type: none"> ○ Judaism –10 käsku, Toora ○ Budism - kuldne kesktee, kannatustest hoidumine ○ Hinduism - kassisüsteem, karma, dharma, moksha ○ Islam- 5 sammast ○ Loomislod kõigis religioonides ● RITUAALID JA KULTUUR <ul style="list-style-type: none"> ○ tunneb 5 maailmareligiooni tähtsamaid usulisi rituaale (palvetamine, teenistused, ristimine või selle analoog) ○ oskab nimetada igast usundist ühte 	<p>Islam, Budism, Hinduism, Judaism. Pühad tekstid ja alusepanijad ning nende lood (Aabraham, Muhammed, SiddhartaGautama): Aabrahami roll kolmes monoteistlikus usundis.</p> <p>Loomislugu erinevates maailmareligioonides, sarnasused ja erinevused.</p> <p><i>Suudab leida digivahendeid kasutades infot erinevate usundite vm kohta, koostab esitluse, referaadi, kindlaksmääratud teemal.</i></p>

<p>olulist ehitist</p> <ul style="list-style-type: none"> ● SEOSSED JA VÕRDLUSED <ul style="list-style-type: none"> ○ oskab selgitada Aabrahami rolli judaismi, kristluse, islami jaoks ○ oskab usundeid klassifitseerida monoteistlikeks ja polüteistlikeks 	
<p>EETIKA</p> <ul style="list-style-type: none"> ● võrdleb suurte maailmareligioonide õpetust järgmistes küsimustes: inimesekäsitlus, suhe loodusesse, surm ja surmajärgsus. Kuldne reegel. 	<p>Inimese käsitlus (Inimese ja jumala(te) suhe erinevates religioonides), suhe loodusesse, surm ja surmajärgsus. Peamised eetikaprintsiibid ja nende omavaheline võrdlus. Kuldne reegel.</p>

8. klassi lõpetaja õpitulemused	8. klassi õppesisu- ja tegevus
<ul style="list-style-type: none"> ● Tunneb kristluse erinevaid vorme (konfessioone) ● oskab nimetada vähemalt 3 Eestis levinud suurematest religioonidest ● on tutvunud erinevate kristlikke konfessioonidega <ul style="list-style-type: none"> ○ oskab nimetada vähemalt 5 Eestis esindatud erinevat kristlikku konfessiooni ○ oskab dateerida sajandi täpsusega konfessiooni algusaega ○ oskab nimetada vähemalt 3 erinevust (õpetus, praktikad, kirikud) konfessioonide vahel ○ Tunneb erinevates kirikutes ära eelnevalt õpitud kristliku sümboolika (nt rist, valgus, palmioks, okaskroon, kukk) ○ Selgitab kristliku sümboolika tausta 	<p>Konfessionaalsus, konfessioonide teke ja sugulused, Eesti Kirikute Nõukogu. Erinevate Tartu konfessioonide külastused.</p> <p>Usutunnistus, selle erinevad vormelid.</p> <p>Kristlik sümboolika.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● kirjeldab luterliku jumalateenistuse ülesehitust ning erinevaid talitusi <ul style="list-style-type: none"> ○ oskab nimetada jumalateenistuse 	<p>Põhjalikum tutvumine juba eelnevalt läbitud teemadega luterlikust teenistusest, eelneva kordamine ning süvendamine. Võimalusel ka nii teenistuse kui mõne talituse külastamine.</p>

<p>osasid: patutunnistus e piht, usutunnistus, jutlus, armulaud.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ selgitab, miks need on olulised osad jumalateenistusest ○ oskab nimetada talitustest ristimist, leeri, laulatust, matust ○ selgitab, mis nende talituste tähendus on. 	
<ul style="list-style-type: none"> ● SURM ja LEIN ○ oskab selgitada erinevate religioonide tõekspidamisi surma ja surmajärgse osas ○ oskab selgitada, mis on kaasaegne teaduslik seisukoht surma kohta (sh teab, mis on kliiniline surm, ajusurm) ○ oskab nimetada leina staadiume ○ teab, millised strateegiad on võimalikud leinast põhjalikuks läbimiseks ○ reflekteerib enda surma ja leinaga seotud kogemuste üle 	<p>Käsitletakse surma ja leinaga seonduvat erinevates religioonides ning Eestis. Arutletakse surma erinevaid tähendusi ning surmaga seonduvaid hirme ning kujutlusi. Kõneldakse leinast ja sellega kaasnevatest staadiumitest ning arutatakse ühiselt, kuidas leinaga toime tulla.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● mõistab, et usk on 21. sajandil siin ja praegu inimeste jaoks oluline komponent ○ kirjeldab usupraktikaid tänapäeva maailmas ja oma lähikonnas 	<p>Usu igapäevane praktiseerimine koos teistega (kodus, riiklikel tähtpäevadel, sõpradega, kirikus, üksinda). Usu individuaalsus ja kollektiivsus.</p>

9. klassi lõpetaja õpitulemused	9. klassi õppesisu- ja tegevus
<ul style="list-style-type: none"> ● tunneb peamisi piiblilugusid ○ oskab nimetada vähemalt 2-3 loo jaoks olulisi tegelasi ○ oskab põhjendada, miks need tegelased olulised on ○ oskab nimetada süžee 3-5 põhipunkti ○ teab, kas lugu on VTst või UTst 	<p>Piiblilugude kordamine ja sidumine tänase eluga. Kirik ja ühiskond. Sekulariseerumine, riigikirik. Kiriku ja poliitika suhe. Usu ja teaduse suhe, kohtumine mõne uskliku teadlasega. Arutluskäigud järgmistel teemadel: abort, eutanaasia, sugudevaheline võrdsus, loodushoid, elu pühadus, inimese vabadus ja vastutus</p>

<ul style="list-style-type: none"> ○ oskab luua seoseid piiblilugude ja 21. sajandi elu vahel ● Mõtestab, millist rolli täidavad religioonid 21. sajandil ● arutleb erinevatel elulistel teemadel , tuues sisse maailmavaatelisi argumente <ul style="list-style-type: none"> ○ võrdleb erinevaid usulisi tõekspidamisi õpitud usundite põhjal ○ arutleb enda ja teiste usuliste tõekspidamiste üle ○ argumenteerib ühiskonnas olulistel teemadel (abort, eutanaasia, loodushoid, võrdõiguslikkus) (oma) maailmavaatest lähtuval ○ usu ja teaduse suhe ● arutleb väärtuste ja vooruste teemal <ul style="list-style-type: none"> ○ oskab nimetada vähemalt 7 väärtust ning põhjendada nende vajalikkust ühiskonnas ja üksikisiku elus ○ oskab luua vähemalt 5 väärtusest oma isikliku väärtuste hierarhia ○ oskab põhjendada oma valikut ○ arutlus suudab põhjendada oma seisukohti ○ grupis julgeb esitada oma arvamust ja suudab seda põhjendada ● oskab näha iseennast kui väärtuslikku inimest ning väärtustab kaaslasi enda kõrval <ul style="list-style-type: none"> ○ teab oma iseloomu tugevusi ja oskab neid nimetada ○ oskab nimetada enda positiivseid käitumisharjumusi ○ oskab nimetada enda <i>nõrku külgi</i> ning leiab võimalusi, kuidas neid järjekindlalt tugevdada ○ austab iga inimese ainulaadsust- 	
--	--

hinnates nende tugevusi ning aktsepteerides nende nõrku külgi.	
---	--